

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

582. An, & qualiter se extendat alternativa ad beneficia, quæ spectant ad simultaneam collationem Episcopi & capituli, dum convenit inter illos de collatione facienda per turnos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

pendet. Castrop. *loc. cit.* §. 3. num. 1. Chok. *loc. cit.* Garc. p. 5. c. 1. n. 475. Gonz. gl. 45. n. 10. Et qualia adhuc censentur in ordine ad effectum alternativam, quæ Episcopus tenetur ex fundatione vel statuto, aut aliunde conferre certo generi personarum, v. g. filiis familias, personis de certo Collegio. Card. de Luc. *cit. d.* 93. n. 5. Garc. nu. 476. citans Gonz. *ubi ante.* n. 19. Put. *decis.* 162. l. 2. Item beneficia curata & parochialia, etsi conferenda sint dignioribus & per concursum. Garc. *ibid.* citans Gonz. *ubi ante.* n. 22. & sic resolutum dicens à Rota in *Abul. parochialis.* in his enim ex parte Episcopi libera est collatio; cum solus conferat sine consilio, interventu, præsentatione aliorum, & licet in cui dando non sit absoluta potestas Episcopi, id tamen non est considerabile ad effectum hujus regulæ, de hoc nihil dicentis. Garc. *ibid.* ex Gonz. *loc. cit.* Lott. l. 2. q. 40. n. 123. Item ad ea, ad quæ præsentatio seu electio competit soli Episcopo; liquidem prima beneficii dispositio, quæ attenditur, libera est, & alia ex illa necessariò sequitur. Castrop. *loc. cit.* Garc. n. 733. Atque ita, dum Episcopus ratione dignitatis suæ habet jus præsentandi ad aliquod beneficium, habebit in eo locum alternativam, non obstantem, quòd institutio spectet ad alium. Garc. n. 734. idem est in electione, v. g. cum electio personæ in penitentiarij spectat ad solum Episcopum, quomodocunque illa consideretur, intrabit in ea alternativam, quamvis personæ electæ faciendæ sit collatio ab Episcopo & Capitulo, vel à solo Capitulo. Garc. n. 735. Et hæc procedunt, si Episcopus gaudet alternativam, etiamsi beneficia, ad quæ præsentare, vel eligere, vel etiam quæ conferre habet Episcopus, sita sunt in aliena Diocesi. Garc. *cit. n.* 734. & 705. citans pro hoc num. 706. Gonz. gl. 10. n. 4. & Rot. *decis.* aliquot.

3. Econtra ad liberam Episcopi dispositionem non spectabunt, adeoque in iis locum non habebit alternativam: primò, ad quæ præsentare, vel quæ conferre non potest sine consilio alterius; tò libera enim denotat potestatem faciendi actum suam sponte, & irrequisitè alterius voluntate, juxta *c. 1. de rescript.* & *ibi.* gl. Chok. *hic.* gl. 17. n. 2. idque etiam, licet dictum consilium sequi non teneatur. Gonz. gl. 46. nu. 35. Multoque minus, dum eger alterius consensu, utpote quod minorem libertatem importat; cum majoris effectus sit consensus quam consilium; quia consilium sufficit petere, & sequi non est necesse. Chok. *ibidem.* cum Gonz. gl. 47. & 48. ubi fusè hanc materiam consensûs & consilii tractat.

4. Secundo: ea, circa quæ disponere nequit sine interventu seu præsentia alterius, v. g. Capituli, ut habet textus Reg. Interventus verò hic, seu præsentia importat scientiam & intelligentiam, non tamen consilium vel consensum. Unde si statutum vel alia quæpiam dispositio prohibet fieri actum sine interventu alterius, satis erit illius præsentia, etiamsi non consentiat, vel consulat illum actum fieri. Neque ab eo petendum consilium vel consensus, ut Bald. in *l. nam ita Divus. de adop.* Chok. *loc. cit.* n. 4. non tamen propterea frustra erit talis præsentia, quòd hoc adhuc commodi ex ea oriatur, quòd actus majore cum deliberatione, maturitate, utilitate, fraudis etiam & doli exclusionem expediat, ut Tiraq. de *l. connubial.* gl. 6. n. 32. Chok. n. 5. Circa quæ illud observandum: quòd si illi, qui consentire, consulere, intervenire habent, nolint ista subire, poterunt compelli, adiri que Superior, qui

illis mandet; quibus rursùm recusantibus, Superior consentiet, intervenietque vel alius ex illius mandato. Chok. nu. 6. citans Lamb. de *jurep.* l. 1. p. 2. q. 1. d. 20. per tot.

5. Tertio: excluduntur ab alternativa etiam ea, utpote non libera adhuc collationis, in quorù provisione citra consiliu, consensum, præsentia alterius necesse est intervenire quocunque alio modo ministerium alicujus, vel jussus Superioris, alijsve modis, quos obiter proponit Gonz. gl. 49. Chok. *loc. cit.* n. 7. Quamvis tamen adhuc liberam in ordine ad effectum alternativam collationem illam esse dicat Lott. l. 2. q. 40. n. 122. ubi ex statuto Ecclesiæ, aut jure singulari aliquo tenetur Episcopus conferre sub testimonio duorum vel trium, quod testimonium minime habet vim consilii aut assensûs; citat pro hoc *decis.* Rot. 600. p. 2. *Recent.* Cum it, ut ibi dicitur, sint verius testes bonæ vel malæ collationis, quam participes.

6. Denique, ne beneficium dici possit libera collationis in ordine ad dictum effectum, impedit consuetudo operandi. Card. Luca. *cit. d.* 93. n. 6. In his itaque beneficiis non libera collationis locum non habet alternativam, sed de iis provideri debet in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio, Septembri, Decembri, perinde ac si alternativam acceptata aut concessa non esset. Pirh. *loc. cit.* Chok. *hic.* gl. 16. n. 2. citans Monet. de *opt. c. 3. q. 3. n.* 88. & Gonz. gl. 45. Porro observandum in his, non tam proprietatem, quam possessionem spectari, ita ut, si quis sit in quasi possessione præsentandi, consentiendi, consultandi, assistendi, aliãve actionem ad provisionem requisitam efficiendi, etiamsi quò ad proprietatem legitimo jure careat, id sufficiat, ut beneficium non dicatur libera collationis; sicut è contra, dum Episcopus est in possessione conferendi liberè, etsi careat quò ad hoc proprietatem, beneficium dicatur collationis libera; quia in jure conferendi attenditur potius possessio, quam proprietatem; juxta *c. olim. & c. cum Ecclesia. de causa possess. & prop.* Castrop. *cit.* p. 23. §. 3. num. 10. Garc. n. 478. Gonz. gl. 45. §. 3.

Quæstio 582. *Uterius magis adhuc in specie, an & qualiter se extendat alternativam ad beneficia, quæ spectant ad simultaneam collationem Episcopi & Capituli, dum convenit inter illos de collatione faciendâ per turnos, quod jura permittunt.* cap. ult. de præb. in 6. Clem. 2. de *jurep.*

1. Respondeo primò: dum divisio facta est per vices, hoc est, ut unâ vice provideat Episcopus, alterâ vice Capitulum, alternativam intrat ex parte Episcopi, si vè Episcopus gaudet alternativam, & vi illius providebit, dum nimirum beneficium vacat mensè alternato, & tempore vacationis est turnus Episcopi. Castrop. *cit.* §. 3. num. 3. Garc. à num. 707. Gonz. gl. 45. §. 1. n. 13; sic sæpe à Rota *decisum* referentes; in eo enim casu, esto, quòd jus radicale conferendi commune sit Episcopo & Capitulo, factâ tamen concordia seu dictâ divisione, quò ad exercitium & usum, qui attenditur, divisum est, ita ut integrè & in solidum unicuique competat in suo turno absque ullo alterius interventu; & sic Episcopus jure proprio, & non communi liberè conferat in suo turno sine interventu Capituli. Castrop. *loc. cit.* Garc. nu. 709. id ipsum quoque pluries à Rota *decisum* referens. Econtra

tamen, cùm Capitulo non suffragetur alternativa, utpote non concessa inferioribus Collatoribus, sed solis Episcopis, si vacatio contigerit in mense alterato Ordinario, v.g. in Februario, & sit turnus Capituli, Capitulum providere non potest, sed Papa, utpote cui tunc reservatum tale beneficium; cùm tunc non sit de libera collatione Episcopi, sed alterius. Providere tamen poterit Capitulum, si beneficium vacatio contigerit in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio &c. & simul tunc sit turnus Capituli. Castrop. *ibid.* Idem est dum divisio facta per choros seu latera, ita ut beneficia sedentium ex choro dextero, seu dextera parte chori pertineant ad Episcopum, sedentium ex sinistro ad Capitulum. Castrop. *ibid.* n. 4. citans Gonz. *ubi ante.* n. 36. Garc. n. 710. Idem quoque est, dum divisio facta per annos, Castrop. n. 6. Garc. n. 714. Gonz. n. 55.

2. Respondeo secundò, si divisio facta per menses, ita ut unus mensis competat Episcopo, alter capitulo, cùm divisio solum fieri possit circa 4. illos menses citra alternativam ordinarios, Martium, Junium, Septemb. Decembrem, cùm reliqui sint reservati vi primæ partis regulæ, ut alternativam intret, & eâ gaudere possit Episcopus, necessariò ei in hac divisione assignari debent Martius & Septembris, dum loco illorum Papa vi alternativæ concessa cedat ei 4. alios, nempe Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem, in quibus vacantia beneficia tunc poterit providere vi alternativæ, & turni sibi competentis: nam si ei in divisione assignaretur Junius & Decembris, cùm hi menses non permutterentur, sed sint fixi, Episcopus frui nequibit alternativâ, ne aliàs Capitulum perderet omnino provisionem sibi competentem; quia perderet eam pro mensibus Martii & Septembris. utpote qui per alternativam reservantur Papæ, Ita Castrop. *loc. cit.* num. 5. citans Gonz. *ubi ante.* num. 38. quibus non video qualiter obstant, quæ habet Garc. num. 712. & ob quæ negat, in hoc casu alternativam habere locum: quòd nimirum, dum Papa pro duobus illis mensibus Martio & Septembri sibi cessis ab Episcopo vi alternativæ concessa dat duplum, nimirum 4. menses, adeòque non servetur proportio.

3. Respondeo tertid: si divisio facta per hebdomadas aut dies, alternativam etiam respectu Episcopi locum non habet; cùm hæc turni divisio repugnet divisioni alternativæ, utpote quæ facta est per menses, dum una eadèque hebdomada quandoque participet de utroque mense, Ordinario & Apostolico. Garc. n. 713. Castrop. n. 7. Gonz. *ubi ante.* n. 49. possitque etiam hebdomada & dies utriusque, nempe Capituli & Ordinarii occurrere in uno eodèque mense.

4. Porro observandum hic primò: quòd dictum de intrante alternativa, dum simultanea collatio divisa est inter Capitulum & Episcopum, id quoque locum habeat, dum sola electio, nominatio, præsentatio personæ divisa est, & collatio remanet simultanea seu communis, ut contingit in aliquibus Ecclesiis. Garc. n. 715. qui etiam in *seq.* idem esse dicit, in jure præsentandi communi Episcopo ratione dignitatis (intellige cum patronis Ecclesiasticis; beneficia enim juris mixti, ubi Episcopus est unus ex compatronis, non cadent sub alternativa; quia non cadunt sub reservatione primæ partis regulæ) per concordiam tamen divisio, ita ut Episcopus tunc quò ad turnum suum possit frui alternativâ quò ad præsentandum.

E. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

2. Secundò observandum, hæc omnia de intrante alternativa ex parte Episcopi, ubi facta est divisio dicta per turnos, etiam post acceptationem alternativæ, vel tempore, quo de hac acceptatione tractabatur, procedere adhuc, etiam si dicta concordia seu divisio facta non fuerit confirmata auctoritate Apostolica, tradunt Castrop. *loc. cit.* n. 8. Garc. n. 726. non obstante præjudicio, quòd in hoc videtur fieri sedi Apostolicæ, dum hac ratione beneficia, quæ ante dictam concordiam erant simultaneæ collationis, adeòque, utpote non liberæ collationis, conferri non poterant, nisi in 4. mensibus ordinariis, jam per dictam concordiam, seu divisionem turnorum evadant liberæ collationis, utpote in quibus solis alternativam locum habet, & consequenter libera à reservatione regulæ reservatoris 8. mensium; quia eò ipso, quòd permissum est in jure communi facere hujusmodi concordiam seu divisionem, Episcopus & Capitulum utuntur jure suo, adeòque non committunt in eo fraudem, esto, per accidens inde resultet dictum præjudicium Sedis Apostolicæ, & derogatio dictæ reservationis; quia illud præjudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur, juxta *l. si quis nec causam. ff. si certum purat.* & ibi Jason. n. 3. & Prob. ad Monach. in *c. in illis n. ult. de preb. in 6.* Addit etiam Garc. n. 727. adhuc intrare alternativam, etiam si concordia dicta confirmata esset per Sedem Apostolicam cum clausulis: *reservationibus Apostolicis, & sine earum præjudicio;* cùm clausula illa non ponatur ad tollendam alternativam, sed ad præservandas reservationes Apostolicas, sive 8. sive 6. mensium, & alias: ita ut per talem confirmationem non detur jus in reservatis, & sic per illam clausulam potius exprimat id, quòd de jure inest.

6. Observandum denique quòd ait Pirh. de *prob.* n. 356. quòd cùm collatio canonicatum in Cathedralibus in mensibus 6. ordinariis seu non pontificiis, ex consuetudine vel privilegio, aut alio speciali jure spectat ad eadem Capitula, & nullatenus ad Episcopum, quò ad hæc beneficia alternativa vix locum habeat, et si Episcopi apud suas Ecclesias resideant.

Quæstio 583. Quandoam cesset gratia alternativæ citra abusum illius?

1. Respondeo in sequentibus. Primò per translationem Episcopi ad alium Episcopatum, ita ut si velit etiam pro isto Episcopatu, ad quem transfertur, uti alternativam, debeat de novo pro eo Episcopatu eam acceptare; cùm prior acceptatio solum fuerit pro Episcopatu dimisso, nec etiam fieri possit acceptatio pro Episcopatu futuro. Card. de Luca. de *benef. d. 93. n. 22.* Castrop. p. 23. §. 5. n. 1. Garc. n. 484. citantes Gonz. *gl. 58. d. n. 18.*

2. Secundò, per mortem Papæ, vel Episcopi eam acceptantis, ita ut non transeat ad successorem. Card. de Luca. *loc. cit.* n. 21. Chok. *hic gl. 21. n. 1.* Castrop. *loc. cit.* n. 2. citans Gonz. *ubi ante.* n. 17. & Nav. *conf. 31. n. 2. de prob.* cum enim alternativa sit quidam personalis contractus & mutua obligatio inter Papam & Episcopum, quolibet eorum pereunte, extinguitur. Castrop. *ibid.* Item morte Papæ cessant regulæ Cancellariæ, & jus Ordinariorum revertitur ad terminos juris communis. Castrop. *ibid.* Card. de Luca de *benef. d. 16. n. 8. & d. 31. n. 4. & 5.* ubi dicit, id esse absolutum principium beneficiale. Garc. n. 643. & 644. ubi etiam ait, idem esse, dum Papa renun-

Y 2

tiare: